

# REBELKA Z VYSOČINY



MAY  
MCGOLDRICK

KIOKAN



edice  
*KLOKAN*

Copyright © 2019 by May McGoldrick  
Translation © Soňa Tobiášová, 2020  
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.  
Žádnou část knihy není dovoleno užít  
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného  
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací  
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu Highland Crown  
přeložila Soňa Tobiášová  
Redakční úprava Anetta Nová  
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,  
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek  
v edici Klokan, 2020  
shop@alpress.cz  
Vydání první

ISBN 978-80-7633-333-8

*S láskou*  
*pro Ammaru Mayyu McGoldrickovou*

# PROLOG

*Abbotsford, skotská hranice, září 1832*

Jedni říkají, že jsem hrdina. A jiní mě zas považují za zrádce.

Můj čas se krátí. Ztratil jsem cit na pravé straně, ruka teď jenom nehybně leží na prostěradle. Mrtvice mi znemožnila jakoukoli smysluplnou činnost, ani pero neudržím. Ale na tom už nesejde, není třeba se namáhat.

Lidé tvrdí, že já, sir Walter Scott – autor *Waverley*, *Roba Roye* a *Red Gauntlet* (*Železná rukavice*) – jsem tvůrce nového Skotska, neochvějný zastánce vznešených tradic a objevitel skotské národní identity, kterou se nyní chce každý pyšnit jako rodovým tartanem.

Jenomže to se pletou.

Rodina mi nechala snést postel z patra dolů do jídelny; podepřený polštáři teď můžu vyhlížet oknem ven. Žluté květy devaterníku, šarlatové kohoutky a čistě bílé kopretiny na louce mě skoro oslepují svou živou barevností. Řeka Tweed vzadu hlasitě naráží na kamenitý břeh, jenže já stále slyším ty zoufalé, přízračné hlasy obyvatel skotské Vysočiny, hlasy tisíců hladových, umírajících vyděděnců.

Kolik jich vlastně přišlo o domov a o život, když je pánstvo vyhnalo z prastarých kopců pod záminkou pokroku? Kolik jich stále odchází z rodných chalup do bezútěšných měst nebo do zámoří, pokud vůbec cestu přežijí, jen proto,

aby uvolnili místo pro dalších pár ovcí, co pánům vydělají nějaký ten šilink navíc?

Kdysi jsem věřil, že dělám správnou věc. Nepřál jsem si, aby se Skotsko propadlo do chaosu a anarchie krvavé revoluce, aby vše civilizované zničily zdivočelé hordy, jako se to stalo ve Francii, kde pod gilotinou skončilo tolik nevinných v krvežíznivé snaze po odplatě. A než stačila zaschnout krev na dlažbě pařížských ulic, přišla další hrůza v podobě arogantního, tyranského Napoleona. Říkal jsem si, že něco takového nesmím dopustit. Ne tady, v mé domovině.

Jenže teď začínám vidět jasněji a pravda mi hořkne. Strávil jsem život vytvářením nereálného obrazu svého Skotska. Zavíral jsem oči před utrpením a vražděním vlastních lidí a vyprávěl historky o skvostné, neexistující minulosti. A nikdy jsem se nezmínil o tom, jak klany mé Vysočiny jeden za druhým mizí v krvi. Lidé, s nimiž jsem denně večeřel, z jejich smrti profitovali, a já jsem o tom mlčel. Ba ještě hůř, vydělával jsem na svém romantickém vyprávění.

Mnozí mi proto už dali jiná jména – pro ně jsem Walter Scott – obrácený kabát, nechutný přísluhovač britské koruny. Tvrdí, že jsem prodal nezávislost Skotska za pár bezcenných vyznamenání. Prý kvůli mně náš lid nikdy nebude svobodný, prý jsem ho zradil pro trochu pomíjivě slávy a honorářů za knihy.

A dnes, po mnoha letech, jim musím dát za pravdu. A je to mnohem těžší, když tu teď na Abbotsfordu bezmocně ležím a čekám na smrt, která se za mnou už dlouho tiše plíží.

Horečka mě zasáhla ihned po návratu z poslední cesty. Řím, Neapol, Florencie, Benátky – ta místa už nenabízela žádnou úlevu. Přitížilo se mi v Londýně, jenž byl zahalen žlutou mlhou, a na víc si vlastně nevzpomínám. Řekli mi, že jsem byl celé týdny bez sebe. Matně si pamatuji teprve na hukot parní lodí, co mě vezla zpátky. Víím jen, že teď už jsem konečně doma.

Na louce se začali pást dva mí koně, zlaté slunce se odráží na jejich krásných, silných plecích. Kéž bych mohl cítit podobnou spokojenost... Život se ale otočil proti mně a volba, jakou jsem učinil, mi nedopřeje klid. Ani by neměla.

V myslí se neustále vracím k lidovým bouřím roku 1820, zvaným Povstání.

Odsoudili jsme jeho iniciátory jako radikály, a oni se přitom jen bili za práva a svobody svých krajanů. Ve jménu rovnosti a bratrství volali po lidovém zastoupení a možnosti volit. Přáli si konec toho, čemu říkali vláda železné pěsti anglické koruny. Chtěli odloučit naše severní království od Anglie a navrátit prastarý skotský parlament. Za mého života byli jistě poslední šanci na nezávislost Skotska a já jsem to neviděl. A když pak ve Westminsteru prohlásili protesty a shromažďování za akt zrady, ti lidé šli dobrovolně na smrt. V žilách jim totiž kolovala krev Bruce a Wallace, což vím teprve teď. Příliš pozdě.

Ve stejném roce a měsíci, kdy byla prolita jejich krev, jsem se vrátil z Westminsteru s novým titulem. Ještě teď cítím na rameni tíhu králova meče, protože zatímco jsem se nadýmal pýchou, města v mé zemi se podobala bednám střelného prachu a hrozila výbuchem krvavé občanské války. Tkalcí a další řemeslníci v Glasgow a Edinburghu právě vstoupili do stávký a další zastánci reform směle pochodovali k železárnám v Carronu, aby se zmocnili zbraní.

Skotsko se ocitlo na pokraji anarchie a já jsem dostal strach. Vydal jsem se tedy dobře vyšlapanou stezkou zbabělců.

Odvahu jsem snad prokázal pouze ve chvíli, kdy jsem zachránil ženu, která mohla pomoci změnit běh dějin.

Isabella Murray Drummondová – zázrak moderní doby. Lékařka, jež studovala ve Würzburgu, kde byl její otec profesorem. Po jeho smrti se provdala za lékaře z Edinburghu,

který začal pod vedením jejího otce na škole studovat. Šlo o vdovce s dospívající dcerou; Isabella se zase starala o mladší sestru, a sňatek měl tedy výhody pro oba.

Isabella, krásná jako Venuše, vznešená jako královna, mi jednou, po nehodě kočáru v Cowgate, zachránila nohu, už od dětství zchromlou. Když mě přinesli do jejich domu, manžel nebyl přítomen. Schopnosti Isabelly, mého anděla spásy, však byly přesně to, co jsem v danou chvíli potřeboval. Zachránila mi život.

Navzdory výčitkám, snažím se o nápravu nebo novému způsobu psaní ve prospěch Skotska, už mě někteří budou navždy považovat za zrádce. Je pravda, že jsem pomáhal připravit svou zem o možná poslední šanci na nezávislost oplátkou za mír, co vyhovoval pouze někomu. Nikdy však nebudu litovat, že jsem se zastal téhle ženy, když bylo nejvíc potřeba.

Městem se tehdy šířila zpráva, že muž Isabelly Drummondové zemřel a že se lékařka někde skrývá spolu se sestrou a nevlastní dcerou. Vláda ji prohlásila za nepřítel Koruny a vypsala odměnu na její hlavu. Manželovy rebelující kumpáni po ní ovšem pátrali také – v obavách, že je všechny vyzradí.

Podařilo se mi ty ženy dostat z města a daleko na severu jim najít místo na lodi do Kanady. Isabella měla putovat s dalšími nešťastníky z Vysočiny za lepším životem v Novém světě. Ona však na loď nikdy nenastoupila a k těm vzdáleným břehům nedorazila.

Zmizela kdesi na rozeklaném pobřeží skotské Vysočiny... a zažila větší dobrodružství, než jaké kdy vzešlo z mého pera.



# 1

*Spi spánkem, co už nic neruší –  
ni práce ranní, ni noční bdění.*

Sir Walter Scott, Jezerní paní

*Duff Head, severovýchodní pobřeží Vysočiny,  
červen 1820*

„**Z**dejší lidi zažívaj už dlouho těžký časy, a většina by prodala svý příbuzenstvo za půl pence, kdyby to šlo,“ řekla Jean a zadívala se na svého hosta. „A na vás by podle všeho vydělali mnohem víc...“

V krbu zapraštělo naplavené dřevo, kterým stará žena topila, a Isabella se zadívala do ohně. Modrofialové jiskry jen těžko hledaly cestu do komína. Do okenic a dveří chaty se opíraly vítr a déšť.

Isabella se cestou od Johna Gordona, synovce té ženy, dozvěděla, že ve vesnici v zátočině pod Duff Head žije jen několik rybářských rodin, zoufale chudých a často hladovějících, protože se snaží uživit jenom z darů moře. Ačkoliv pocházela z města – z Wurzburgu a Edinburghu – znala mnoho podobných lidí, a nijak ji neděsili.

Nebezpečí představovali vojáci, které měla v patách.

Prý půl pence, pousmála se v duchu, pro britské vojáky měla mnohem vyšší cenu. Ale venkované nemohli tušit, že vláda vyplatí odměnu tisíc liber šterlinků komukoli, kdo ji přiveze zpět do Edinburghu živou, aby mohla být

vyslechnuta, odsouzena a veřejně popravena. Jean o tom však nevěděla, ani o nižší sumě, co dali dohromady radikálové, kteří si ji přáli prostě jen umlčet. Za její smrt by v té době zaplatily obě strany konfliktu.

„Žiju tady celý život. Moře člověka zatvrdí, víte? Místní lidi jsou často jako z kamene,“ pokračovala Jean, když si povšimla Isabellina pochybovačného výrazu. „Málokdy se postaví na něčí stranu. Ani za Povstání v pětačtyřicátém to neudělali. Pokud jste se tu nenarodila, jste pro ně cizí. Dokonce princ Bonnie pro ně byl cizinec, a cizincům se tady nevěří.“

Kdyby se tak choval i můj manžel Archibald, pomyslela si Isabella, mohl být ještě naživu. Jenže ten se vždy stavěl na něčí stranu, aby vyjádřil svůj postoj. Měl to v povaze. A tak se ocitla na útěku spolu se sestrou a jeho dcerou – před rezníky, kteří ho připravili o život přímo v ordinaci, kde ošetřoval raněné z pouličních bojů s anglickými husary.

„Vy jste tu rozhodně cizinka a k tomu ženská bez doprovodu, takže snadnej terč,“ varovala ji Jean. „Každýho napadne, že u sebe máte peníze. Klidně vás proto podříznou a mrtvolu hodí do moře. Tam už skončilo hodně cizáků.“

Děsivé proroctví starší ženy se dalo považovat za nadšázku, kdežto osud z rukou britských vojáků nikoli. Přátelé zesnulého manžela, pokud je vůbec propustili, přicházeli do ordinace strašlivě polámaní a zubožení z mučivých výslechů, bez ohledu na to, zda šlo o muže či ženy.

„Budete se držet uvnitř,“ nařídila Jean a dál štupevala punčochu. „A kdyby vás tady někdo zahlídnul, budete zticha, rozumíte? Nikomu se nepodíváte do očí a na nic nebudete odpovídat. Když bude potřeba mluvit, vyřídím to sama.“

Venku dál zuřila bouře a lomcovala okenicemi. Kamenný domek s doškovou střechou poskytoval aspoň jistou ochranu před počasím a prosté jídlo – smažená ryba a chléb – Isabellu zasytilo. Po strastiplné cestě na sever byla té ženě vděčná.

„Jste moc hodná, že mě tu chvíli necháte.“

„Nechám vás tady, protože mě o to John požádal, a taky mi dal dost za váš nocleh a jídlo. Jenže já nevím, k čemu se chystá. Kromě vašeho jména mi nic neřekl. Ani odkud jste přišla a kam jdete. Jenže je to jedinej příbuznej, co mi zbyl, a taky hodnej kluk, a já mu věřím.“ Jean přece jen trochu zjihla. „Říkal, že všechno, co potřebuju vědět, je, že po vás jdou nějakí zločinci z nížiny, že vás mám na tři dny schovat, dokud se pro vás nevrátí.“

Jeanin synovec se rozjel zpět do Inverness, aby pro Isabellu, její sestru a nevlastní dceru zamluvil místo na lodi, která je odveze přes Atlantik do Halifaxu. Což znamenalo další tři dny strachu o Maisie a Morrigan a napjaté čekání, než se s nimi Isabella opět shledá. Přesto mladému právníkovi nedovolila, aby jí sdělil, kde přesně jsou dívky ubytované, aby nemohla nic prozradit, kdyby ji přece jen dostihli pronásledovatelé. Musela se spolehnout, že se John o děvčata dobře postará. Najal ho přece samotný sir Walter, aby je chránil, než se dostanou ze Skotska.

Isabella se na okamžik zadívala na pravou ruku staré ženy, jež se výrazně chvěla. Všimla si toho už při jídle, přestože se to její hostitelka snažila všemožně skrývat. Ale teď se Jean náhle nedokázala trefit jehlou na správné místo, a když se vyčerpaně opřela v židli, hříbek se spravovanou punčochou jí vypadl z klína na kamennou podlahu. Isabella se pro něj sehnula.

„Já to dodělám,“ nabídla se a chvíli zkoumala proděravělou patu, kde už téměř nebylo čeho se chytit. Přesto se po chvílce pustila do práce. Po očku sledovala, jak se Jean snaží chvějící se ruku uklidnit druhou.

Záchvat stařeckého třasu, uvědomila si. I Jeanin nejistý krok a občasná slina v koutku úst tu neléčitelnou nemoc potvrzovaly. Jean se o sebe brzy nedokáže postarat, zvlášť na tak odlehlém místě. Duff Head byl vlastně jen kameňitý útes vysoko nad šedo zeleným mořem východně od

Inverness. Jeanin domek stál mezi dvěma kopci u pobřežní cesty, stranou od nedaleké vesnice. Jean neměla sousedy, žila v podstatě na samotě, a Isabella pochopila, proč John to místo označil za bezpečný úkryt.

Bez ohledu na její vlastní starosti, byla představa, že tu ta stará paní zůstává bez pomoci, tísnivá.

Isabella se znovu nenápadně rozhlédla. Oči jí padly na těžký plechový hrnec, jež Jean před chvílí pomáhala zvednout z ohniště, nebo na prošlapaný, potrháný koberec. To vše představovalo jisté nebezpečí. Kdyby Jean upadla a zlomila si ruku či krček stehenní kosti, mohla by tu ležet celou věčnost. „Navštěvuje vás někdo?“

Jean se naježila. „Kdyby někdo přišel, nechte mluvit mě. Řeknu, že jste paní Murrayová, přítelkyně mojí sestřenky, a cestujete z Orkneys na hranice a tady se zdržíte jenom pár dní. Nic víc nikdo vědět nepotřebuje.“

Murray bylo její rodné jméno, jako Isabelle Murrayová žila celých osmadvacet let, až do svatby s Archibaldem Drummondem před šesti lety. Teprve s ním se vrátila do Skotska, do rodné země, již tak málo znala.

„Ptám se kvůli vám,“ řekla Isabella a zadívala se na skulinu v dřevěných okenicích, kudy dovnitř pronikal vítr a déšť. I střechem dost zatékalo – v jednom rohu už stála voda, stékající po stěně. „Takový domek jistě potřebuje hodně oprav a...“

„Vystačím si. Vždycky jsem všechno nějak zvládla, vydržím to i dál. John mě sice přesvědčuje, abych se nastěhovala k němu, ale to není pro mě.“ Čepec na hlavě jí poskočil, jak zavrtěla hlavou. „Odsud mě vynesou až nohama napřed. Tak odešel nebožtík manžel, stejně půjdu i já.“

Isabella se cestou o tetě Johna Gordona vlastně nestihla nic dozvědět. Měla starosti především o to, aby Maisie s Morrigan byly v bezpečí před muži, kteří je jistě budou pronásledovat.

„Pastor se za mnou jednou za čtrnáct dní povinně zastaví a sem tam přijde i nějaká sousedka z vesnice s trochou jídla.“

Dveře se zatřásly pod nápořem větru. Jean sledovala Isabellin pohled a zamračila se.

„Kdyby se někdo z nich objevil, uděláme to, jak jsem řekla. Už jen váš přízvuk by vás hned prozradil.“

„Vezmu si to k srdci, nechci vám přidělovat problémy.“

Vítr zalomcoval střechou, jako by nesouhlasil, a na ženy dopadlo smetí z rozbitých došků.

*Problémy.* Isabella pokračovala v zažívání. Problémy jí vlastně pronásledovaly od chvíle, kdy se s Archibaldem přestěhovala zpět do Skotska, do domu na Infirmary Street vedle nemocnice. Ve Wurzburgu – díky vlivu a vedení jejího otce – dřív žila tichý, poklidný život uznávané lékařky a operátorky, což bylo pro ženu v té době privilegium.

Archibald sliboval, že ji to samé čeká v Edinburghu. Ani jeden z nich nepředstíral, že se vzali z lásky. Šlo o sňatek založený na vzájemném respektu, který měl naplnit jejich životní potřeby, i potřeby její sestry a jeho dcery. Isabella se těšila, že bude pracovat na rodinné klinice ve Skotsku a vést stejně urovnaný, smysluplný život jako dřív. Jenže Archibald nemluvil tak docela pravdu; jistou část své povahy před ní zatajil.

Byl politický idealista, reformátor a jeho národní cítění opět ožilo, jakmile vstoupil na rodnou půdu. Od té chvíle vedl její manžel dvojí život. Jako uznávaný, učený doktor, vyhledávaný edinburskou elitou, a taky jako aktivista, co tráví mnoho večerů na tajných schůzkách, zaměřených na radikální změnu represivní politiky Londýna. Avšak Isabella se tajné části jeho života nechtěla účastnit. Ve Skotsku se sice narodila, většinu života však prožila jinde, a skotský nacionalismus či reformátorství jí mnoho neříkaly. Svůj život chtěla zasvětit především medicíně.

V krbu zasyčely hroutící se oharky, což ji vrátilo v paměti zpět do domu v Edinburghu, k chaosu onoho osudného dubnového dne.

Město bylo ochromeno stávkami. Tkalcovny zavřely, obchodníci zabeznili krámky. Podobné protesty probíhaly i v Glasgow a menších městech.

Avšak reakce vládních sil byla rychlá a tvrdá. Pěší i jezdecké oddíly se rozbíhaly proti stávkujícím a nemilosrdně je tloukly. Z ulic k nim do domu, kde měli kliniku, donesli osmnáct těžce zraněných. Nebylo tam pro všechny dost místa – sténající, zakrvácení lidé leželi na chodbách na zemi i v kuchyni na stole, někteří už dokonce v bezvědomí.

Archibald se snažil ošetřit ty v pokojích a Morrigan mu pomáhala. Isabella zafixovala zlomenou nohu šestiletému chlapci, náhodné oběti, kterou strhl rozháněný dav a přišlápl policejní kůň.

Právě hocha uložila nahoře do vlastní postele, když venku pod okny zaslechla křik a rány na dveře. Vyhlédla ven a před domem uviděla příslušníky vojenské milice v červených uniformách.

„Vojáci!“ volala Maisie, která vběhla do ložnice. „Chtějí dovnitř!“

Isabelle se strachem sevřelo hrdlo. Dobře věděla, co se děje dole v ulicích, i to, jací lidé vyhledali ošetření právě u nich. V přízemí bylo pár takových, jež se na organizaci protestů přímo podíleli.

„Popadni kabát,“ nařídila dívce. „Seběhni po zadním schodišti a počkej u dveří do kuchyně, než seženu Morrigan. Musíte odsud zmizet.“

Nad schody už bylo slyšet praskání rozražených dveří a křik vojáků. Isabella seběhla po schodech a viděla, že se jejich přední, vždy pečlivě uklizené pokoje, změnil na bojiště. Obchodníci i jejich ženy se zuřivě bránili mužům v modrých a červených uniformách. Isabella takovou rvačku a křik nikdy nezažila. Pak padl výstřel.

Prodrala se tím mumrajem k manželovi. Ležel zhroucený u stěny a bílá košile i vesta mu nasakovaly krví. Dostal zásah do hrudníku.

„Proč?!“ vykřikla Isabella směrem k vojákům, co se hrnuli do místnosti. Přiklekla k manželovi, přitlačila obě ruce na ránu a pokoušela se krvácení zastavit.

„Mně už nepomůžeš,“ vydechl přerývaně a odstrkoval jí ruce. Pak pohlédl za její záda. „Odveď ji pryč. Běžte. Prosím.“

Všude kolem pokračovaly bitky, ale Isabella se dál snažila zachránit život svého muže. Čas jako by se zastavil a v pokoji se přízračně setmělo. Morrigan vedle ní zoufale naříkala, avšak její pláč se zdál tlumený a vzdálený. Isabella bojovala, ale bylo pozdě. I Archibald to věděl. Zachvěl se, ztratil vědomí a zemřel.

Isabella si později nemohla vzpomenout, jak tou vřavou dovekla Morrigan do zadní části domu. Maisie už na ně čekala v kuchyni u dveří do zahrady. Než Isabella stihla otevřít, někdo na ně začal bušit. Poslední cesta odříznutá. Nebylo úniku.

„Nezapomeňte, co jsem vám řekla,“ štěkla Jean a vytrhla Isabellu ze vzpomínek.

Někdo skutečně klepal. Isabella se zhluboka nadechla a zadívala se přitímím směrem ke dveřím.

Jean zvedla varovně prst, pak s námahou vstala a šourala se přes místnost.

Isabelle se sevřel žaludek. To už ji našli? Čím dál putovala od Edinburghu, čím víc času uběhlo, tím její úzkost narůstala. Obvinění z její spoluúčasti na nepokojích a odměna vypsaná na její hlavu ji předcházely. Cizí lidé si ji podezřívavě prohlíželi. Měla strach, že ji zatknou na každé nové zastávce. Zprávy o tom, že i přátelé jejího muže v ní vidí možnou zrádkyni, kdyby byla dopadena, strach jen umocňovaly. Dlouho předtím, než dorazily do Inverness, se rozkřiklo, že po nich jdou obě strany konfliktu.

Dveře zavržaly a stará žena se o ně opřela ramenem, aby dovnitř nevpuštěla vítr a déšť. Pak kývla na kohosi venku, vyšla a zavřela za sebou.

Isabella odložila šití na židli a přešla od krbu k pryčně, u níž nechala brašnu. Jejich věrná, odvážná hospodyně ukryla tři ženy po útoku na edinburský dům ve vlhkém kamrlíku svého syna v uličce Cooper's Close v Canon-gate, kam po několika dnech přinesla i lékařskou brašnu s instrumenty.

Isabella se zadívala na kus tuhé hověziny na stěně vedle krbu a přemýšlela, jestli nezakrývá vchod do nějaké kůlny nebo chléva, kudy by mohla utéct. Vzala do ruky plášť a kabelu, ale pak se zarazila.

Bylo pošetilé myslet na útek. I kdyby se z domku nepozorovaně dostala, kam by pak šla? V kraji se nevyznala. Její sestra a nevlastní dcera čekaly někde v Inverness. S nimi se měla sejít až na palubě lodi do Halifaxu, ovšem zatím nebylo jasné kdy. Musela spoléhat jen na to, že se pro ni John vrátí.

Jejich budoucnost totiž závisela na dobrodiní Johnova kolegy Waltera Scotta, dnes už *sira* Waltera Scotta, štědrého muže, který tvrdil, že musí Isabelle splatit dluh. Tím ovšem riskoval, že přijde nejen o peníze, ale i o osobní svobodu.

Dveře se otevřely, a Isabella ztuhla. Vydechla si teprve, když viděla, že se Jean vrací sama a opět zavírá dveře na petlici.

„Někdo ví, že jsem tady?“

„Neví,“ řekla stařena a vrátila se na své místo ke krbu.

„Což je jedině dobře.“

„Co tedy chtěli?“

„To se vás netýká.“

Odpověď ji neuklidnila. Netušila, co se děje, a po všem, co zažila, ji to jen víc znejistělo.

„A co tedy potřebuju vědět? Nebo čeho se mám bát?“



„Ech, spousty věcí.“ Jean po ní šlehla okem. „Ale ať se stane cokoli, slíbila jste, že nebudete vycházet ven.“

„Slibuju, stejně nevím, kam bych šla. Ať se stane cokoli? Čekáte snad nějaké problémy?“

„Moc se ptáte,“ zněla odpověď.

„Z dobrého důvodu,“ řekla Isabella a pokračovala mírněji. „Mám za sebou hotové martyrium a o nic z toho jsem se neprosila.“

Stará žena se zamyslela a šedýma očima pátrala v Isabelině tváři. „Dnešní bouře se přihnala od severu. A když se to stane, tak čekáme, že nám moře něco nadělí, a připravujem se na to. Proto za mnou byli.“

Takže ztroskotaná loď, pomyslela si Isabella. Z čeho vesničané žijí, nebyla její starost. Odložila tedy brašnu zpět na místo.

„Moře je zlá milenka,“ pokračovala Jean. „A lidi na něj musejí vyplout bez ohledu na počasí. A tak si bere i dává, takhle to tady chodí. Ale už byste měla jít spát.“

## 2

*Přijďte jako víchr, co lesy kácí;  
přijďte jako vlny, v nichž se loď ztrácí...*

Sir Walter Scott, Píseň o Donaldu Dhuovi

**H**ighland Crown – Koruna Vysočiny. Jeho pýcha, radost i domov. Jeho nejcennější majetek byl po dvaceti letech na moři ztracen. Milovaná loď se nedala zachránit.

Cinaed Mackintosh mhouřil oči proti ostrému větru, co mu vháněl ledovou vodu do tváře. Díval se na nenávratně poškozenou brigu, na níž jako kapitán proplul už nejednou podobnou bouří. Tolik toho na ní prožil. Byla často rychlejší než mnohem větší plachetnice a dokázala se prosmyknout těsnými úžinami i za silného větru, což bylo často nutné, protože se mnohdy pohybovali na hranici zákona. Celé dlouhé roky jim přálo štěstí. Až do téhle chvíle, kdy narazili na ty zatracené útesy skotského pobřeží.

Cinaed zarudlýma očima sledoval, jak jeho loď s roztříštěnými stěžni, položenou téměř na boku, vítr a vlny dál rozbíjejí o skaliska a hrozí, že ji strhnou do divokého víru zeleného oceánu. Přelétl očima linii pobřeží, jež se chvílemi vynořilo z mlhy.

Dva čluny se členy jeho posádky už mizely v bouři. Podle dunění vln narážejících na břeh poznal, že ani ty ještě nejsou v bezpečí.

Loď se zachvěla a zaskřípěla pod nárazem další přívalové vlny; voda na chvíli zatopila palubu, kapitána i jeho pobočníka, někdejšího kanonýra, který se musel chytit

přetrženého lana. Zbytek posádky se opodál snažil udržet poslední z člunů na hladině.

Teprve včera vyrazili z Aberdeenu do Inverness, pak je tvrdě a nečekaně zasáhla bouře.

Cinaed musel učinit další bolestné rozhodnutí. Podle původního plánu měl náklad předat v chráněné zátocě u Inverness, a to už nebylo možné. Na druhou stranu nesměl dovolit, aby žhavé zboží padlo do rukou nepovolaným lidem. Na politické postoje obyvatel pobřeží, ale i celé Vysočiny, se nedalo vždy spolehnout, a nechtěl, aby případné následky odhalení odnesla jeho posádka.

„Spal to,“ nařídil. „Víš, co máš dělat.“

Pobočník pouze chmurně přikývl a plazil se ke schodům vedoucím do nitra lodi.

Jen co zmizel, přišla další nárazová vlna. *Koruna Vysočiny* nadskočila a při dopadu na skalisko křupl kýl jako páteř zápasníka. Cinaed se sotva držel lanoví, ale obavy o námořníka ho přiměly doplazit se ke schodišti. Loď sebou znovu smýkla, pak se odlomila část trupu a začala klouzat do moře. Zbývá lana se začala trhat a prkna paluby odsakovala jako suché třísky. Potom se celý bok lodi potopil, na hladině zůstalo jen několik beden a rozbitých fošen.

Cinaed věděl, že je otázkou času, kdy si moře vezme i zbytek lodi s nákladem. Nechtěl ztratit dalšího muže. Dolezl ke schodům a křikl do tmavého otvoru do podpalubí. Před hukot bouře však neměl šanci slyšet odpověď.

Vrhl se tedy dolů a rychle pátral po pobočnickovi. Našel ho s nohou zaklíněnou pod trámem zatíženým bednami, co měl zničit. V ruce stále držel lucernu a vyděšené oči mu v šeru zablýskly.

Cinaed pověsil lampu na břevno, našel kůl, použil ho jako páčidlo a pobočníka osvobodil. Pak ho napůl vynesl, napůl vyvlekl zpět na palubu.

„Pomozte mu,“ křikl na ostatní, když došli k zatopenému zábradlí. Převalila se přes ně další vlna, ale loď pro

tu chvíli ještě zůstala na místě. Cinaed předal zraněného mužům ve člunu. „Odražte a zmizte. Jestli se to převrátí, už to nestihnete.“

„Pojedte s náma, kapitáne,“ křikl kormidelník do větru.

Vtom loď zaskřípěla, jak dřevo drhlo o kamení.

„Udělejte, co jsem řekl.“

Cinaed počkal, dokud nevyjeli, a pak přelézal mezi troskami zpět k otvoru do podpalubí. Několikrát ho přitom málem smetly bortící se stěžně a padající lana.

Lucerna se stále houpala na místě, kde ji nechal. Cinaed se rychle rozhlédl nákladovým prostorem a zapálil doutnák. Ten zajiskřil a jako syčící had se vinul k bednám. Cinaed neměl čas myslet na to, že přichází o vše, co celý život budoval a pro co se dřel.

Když se dostal na palubu, člun s posádkou zápasil s vlnami poblíž levoboku. Cinaed skočil do rozbouřeného moře a ledová voda mu vyrazila dech. Pak se přes něj převalila další vlna.

Jakmile ho moře uchopilo do mocné náruče, pocítil všechnu bolest své ztráty. Nebyl dost bohatý, neměl vzdělání nebo štědrého mecenáše, který by mu pomohl z nouze. Rodina ho odmítla a zlý osud ho teď vehnal na skaliska a vzal mu jediný domov, život a budoucnost, co znal. Najde po téhle ráně vůbec sílu začít znova?

Zvedl hlavu ke zpěněné hladině a začal se drát vzhůru. Když se vynořil, usilovně plaval směrem ke člunu.

Tam ho uchopilo a vytáhlo nahoru několik dychtivých rukou.

„Zaberte, chlapi,“ nařídil, když si vydechl. „Veslujte ze všech sil.“

Loď mezitím – po několika krátkých explozích – vzplála a člun zasypal déšť trosek. Cinaed stál vedle kormidelníka a díval se, jak zbytky jeho milované *Koruny* zachvátil oheň a černý kouř.

Hrdlo se mu stáhlo úzkostí, když další vlna strhla vrak ze skály a na hladině zbylo jen něco hořících prken a provazů.

Odvrátil hlavu a soustředil se na to nejdůležitější – dostat své muže bezpečně na břeh. Z husté mlhy se před nimi vynořil další skalnatý výběžek neviditelné pevniny.

„Nemá cenu se ohlížet,“ křikl Cinaed do hučení větru.  
„Zaberte, chlapi. Břeh je blízko.“

### 3

*S hlavou vztyčenou oči upírá v dál,  
jako když naslouchá, co vítr vzal,  
lokny z tváře, pootevřené rty,  
podobna soše dávné antiky,  
nehybně čeká, hrdinně,  
paní všech najád, břehu strážkyně.*

Sir Walter Scott, Jezerní paní

Isabellu vzbudily hlučné rány. Prudce se posadila a chvíli nechápala, kde je. Pokusila se zbavit mlhy rozespalosti, ale to místo nepoznávala. Netušila, jak se tam ocitla a proč. Jako by uvízla ve snu.

Ty rány tedy nebyly skutečné?

Zamrkala, aby si pročistila hlavu.

Jean, teta Johna Gordona. Je na Vysočině v jejím domku. Naplavené dřevo v krbu dohořovalo a žhnoucí uhlíky matně ozařovaly podlahu, stěny a skrovné zařízení.

Dveře, rozražené větrem, se prudce rozlétly a uhodily do odřeného stolu pod oknem zatemněným okenicí. Vítr dovnitř vehnal spršku deště. Kapky se zaleskly na zemi jako kousky jantaru.

Průvan na chvíli rozdmýchal uhlíky, plameny poskočily, a tak se Isabella mohla rozhlédnout.

Starou paní nikde neviděla.

Ozvaly se zas další rány; hluk přiměl Isabellu vstát. Bylo to někde blízko. V rychlosti se obula, přehodila přes sebe plášť, doběhla ke dveřím a vyhlédla do deště. Tady na

severním pobřeží zůstávala noční obloha v létě temně šedá, nikdy docela nezčernala jako dole na jihu, jenže na mořské hladině jako by teď zářilo druhé slunce. Isabella vyšla ven a skrze clonu deště hnaného větrem sledovala dramatický výjev na pobřeží.

Na sotva půl míle vzdálené kamenité pláži hořely na útesu zbytky lodi. Plameny a kouř stoupaly vysoko k nebesům.

Na černém břehu uviděla shluk venkovanů a na rozeklaném výčnělku nad bouřícím mořem pár dalších mužů. Všichni ukazovali na vrak. Pozornost lidí byla upřena jinam, Isabella přesto opatrně sešla k řadě balvanů, v jejichž stínu se mohla schovat, a přitom měla dobrý výhled.

Kouř nad útesem se rozplynul ve chvíli, kdy prudká vlna strhla hořící vrak do moře. Potopení trosek doprovázely křik a kletby vesničanů. Isabella pochopila, že to paběrkující chudina považuje za krutou nespravedlnost.

Brzy začali sbírat těch pár beden a trosek lodi, co příboj vyvrhl na břeh, a společnými silami přesouvali skrovné zbytky pokladu výš na pláž.

Isabella si vzpomněla na muže, který se předtím u Jean stavil. Už musel o ztroskotané lodi vědět. Všichni nejspíš tušili, co brzy přijde. *Moře bere, moře dává; tak už to chodí.*

Pak skrze mlhu zahlédla osamělý člun, zápasící s vlnami opodál v zátoce. Mizel a zase se objevoval a nenápadně připlouval blíž.

Náhle z útesu zazněl výstřel.

Isabella zalapala po dechu a popošla směrem k moři, protože uviděla, jak jeden z mužů na člunu zavrával a spadl do běsnícího příboje. Nevšimla si, kdo z vesničanů zvedl mušketu, ale pochopila, že místní jsou odhodláni bránit svoji kořist stůj co stůj. Nestáli o přeživší trosečníky, co by si na náklad mohli dělat nárok, ani o nepohodlné svědky.

Přítiskla si pěst na žaludek a dívala se za člunem, jak se rychle snaží obrátit a pak mizí v mlze.

Vesničané dál lovili zbytky kořisti, avšak Isabella už je nevnímala. Ponořená v myšlenkách zapomněla i na silný déšť. Jak absurdní a naivní jí náhle připadal celý její život. Zasvětila ho přece léčení a pomoci druhým. V reálném světě se lidé ale vzájemně vraždili bez váhání a lítosti. Viděla to mnohokrát. Její muž v Edinburghu zemřel kulkou neslitovného, nedbalého oficíra. Při útěku z domu se musela dívat na mrtvolky v ulicích, často drcené pod koly těch, co je měli chránit. Něco podobného zažila i teď.

Netušila, jak dlouho tam stojí. Z myšlenek ji vytrhla až Jean; přiběhla od domku a zatahala ji za plášť.

„Říkala jsem, abyste zůstala vevnitř,“ zasyčela. „Tohle se vás netýká. Běžte se schovat, než vás někdo zahlídne.“

„Kdo tu loď zapálil?“

„Oni. Darebáci.“ Jean si odplivla směrem k pláži. „Nechtěli nám dát zbytek toho, co vezli.“

„Někdo z vesnice zastřelil muže z toho člunu,“ řekla Isabella. Ten výjev nedokázala pustit z hlavy. „Docela chladnokrevně.“

„Nic takovýho jsem neviděla. A vy taky ne.“

Žádné zákony, morálka, ani soucit. Tady se každý staral jen o vlastní přežití. Takhle tu prostě lidé žili. Možná i proto ji John přivedl právě sem. I tak to pro ni bylo těžko stravitelné. Musela však mlčet a vydržet ještě tři dny. Pouhé tři dny a pak z Vysočiny navždy odpluje. Tahle noc se stane jen krátkou kapitolou jejího tragického pobytu ve Skotsku.

„Běžte už,“ poručila Jean a zadívala se skulinou mezi balvany na sousedy na břehu. „A o střelení nemluvte. Tady na Vysočině žádné zbraně nemáme.“

Stará žena ji začala strkat směrem k domku, ale Isabela se pevně rozkročila, protože ve vlnách zahlédla nějaký pohyb. Pod balvany, co dělily úzkou kamenitou plášť od širší cesty k vesnici a k Duff Head, se ve zpěněném příboji sápal na břeh muž. Těsně na linkou příboje se zhroutil do písku.

„To je někdo z lodi!“